

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 : 50 :
Negyedévre 2 : 25 :
Egy hónapra 1 : 12 :
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvas szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többeszer
hirdetések alkuszertint jutányos áron vételnek fel.

Gazdáink helyzete.

H. Szoboszló, nov. 29.

A magyar gazda közönség eddig valahogyan még csak megállotta a helyét. Egyszer jólétben, máskor meg nélkülözések és viszontagságok között, úgy ahogy tudta, folytatta gazdálkodását az ősapáitól látott módszer szerint, keveset törődve a modern gazdálkodás elméleteivel.

Ez mehetett is így ezelőtt, de ma már a viszonyok alaposan megváltoztak.

Manapság már a gazdának is számítót, szakembernek kell lennie, ha azt akarja, hogy boldoguljon.

A haladó korrall együtt gyorsan változnak a viszonyok is minden téren, s a gazdának nagy körültekintésre van szüksége, ha tőkájének és munkájának gyümölcsét akarja látni.

A viláfgazdaság fejlődése és gyorsasága következtében többé nem a mi gabonánk az, amelyik először érkezik a nyugateurópai államok piacára. Az amerikai gabona erős versenyt folytat a miénkkel, úgy hogy ezt a versenyt alig-alig vagyunk képesek már bírni. Az a helyzet, a mikor a francia és német kereskedők boldogoknak érezték magukat, ha megvehették a magyar lisztet — elmúlt.

A magyar mezőgazdasági terményeket óriási vámoakkal sújtják mindennél is így nem csuda, ha az India, Amerika és Ausztrália által óriási mennyiségben szállított termények a mi gabonánknak az árát az európai piaco-

kon lenyomják, azokat kellettlené s ugyszólván versenyképtelené teszik.

Mert a gabonaárak gyakori és tartós pangása ezekre az okokra vezethető vissza.

Gazdasági viszonyaink kedvezőtlen-ségének másik oka az, hogy a magyar gazdák egy jó része nem akar haladni a korrall.

A magyar gazda konzervatív, nem barátja az újításoknak, lassan halad s előítéletes minden olyan dolog iránt, amelyet apáitól nem látott. Ez okozta azt, hogy jóval elmaradt az osztrák, a német meg a francia gazdák mellett, a kik hálátlanabb talajon és sokkal kisebb területen jóval nagyobb eredményt képesek produkálni.

Ezen a bajon pedig csak a gazdasági szakoktatás fellendítése által lehet segíteni.

A mennyit az állam ezen a téren az ipar érdekében tett, ugyanannyit meg kell tennie a gazdaközönség érdekében is.

Fel kell lendíteni népünk gazdasági nevelését.

A magyar gazdáknak ma már erős harcot kell vívniok a változott viszonyokkal s ha nincsen alkalmasabb mód a siker biztosítására, legalább lassuk el gazdaközönségünket minden szellemi fegyverrel, úgy hogy ebben a küzdelemben ő legyen ee maradjon a győztes.

A gazdasági szakoktatás fellendítésének munkálása első sorban az állam feladata.

Igaz, hogy az állam ereje és tev-

kenysége sokfelől igénybe van véve, de mind a mellett megfontolandó dolog, hogy az az erő és tevékenység, amely népünk gazdasági nevelésének emelésére fordítatik, igen-igen jövedelmező befektetés, amely a gazdaközönség vagyonsodása által elérhető kedvező gazdasági helyzet és az így növekedő adóképeség folytán kamatostól visszatérül.

Rége beszéltünk már ezekről a dolgokról, de tenni még keveset tettünk.

Pedig ezen a téren gyors és öntudatos cselekvésre van szükség, mert a szóbeszéd, a sok hangzatos frázis magában véve sohasem fogja kedvezőbbé tenni gazda közönségünk válságos anyagi helyzetét.

Fehér Gábor.

Debreczen, November 29.

Hogyan takarékoskodott Lukács Béla? Csekely ötszáz ezer koronával költöttek többet nagyérdemű honfitársaink Parisban, mint a mennyit költeniök szabad lett volna. Beszélük, hogy ezt a többletet szállítási költségek emésztették fe. Bajos ezt elhinnünk, amikor tudjuk, hogy sokan félig potyára és meg több egész potyára utaztak a mi gyönyörű fővárosunkból a kultura metropolisába. S a hol a személyek számára ilyen könnyű volt a potyautazási jegyeket megkeríteni, ott éppen csak a kiállítandó matéria szállítási költségei lettek volna olyan horribilisek? Ötszáz ezer korona! Csekélység! Plane, ha meggondoljuk, hogy van mivel vigasztalódni. De ez a vigasz körülbelől olyan, mint mikor valaki a lábát törri s azzal vigasztalják, hogy nem törte el a kezét is. Eltörtött a láb, de megmentették a kezét. Elpocsékolnak ötszáz ezer koronával többet, de megtakarítottak ti-

Mándoky Béla.

— Közelgő 40 éves jubileuma alkalmából. —

A Debreczen eredeti tárczája.

A magyar vidéki színészet e kimagasló alakja született Pankotán Aradmegyében 1839. szept. 17-én nemes szülőktől. Atyja Mándoky János ügyvéd volt. Iskoláit az aradi «Minoriták» főgymnasiumában végezte, olyan lelkes magyar tanárok vezetése alatt — mint Sujanászky Eusztáh! Lidy Ferdinánd, Lakatos Ottó, Kroccka Szilárd stb. A bölcsészeti tanulmányokat Esztergomban a «Benczések» főiskolájában.

Már mint tanuló kitűnt a vizsgákon mint kiváló szónok.

Édes atyja házában Aradon az ötvenes években nagyon sokszor megfordultak a magyar színészek; kiknek megjelenése mély benyomást tettek a fiatal gyermek lelkére. Midőn iskoláit bevégezte szülei Budapestre küldték az «Egyetemre!» De ő inkább látogatta a nemzeti színház előadásait mint az egyetemét!

Egressy Gábor, Tóth József, f. Lendvay Márton, Sze. dahelyi Kálmán stb. e nagy művészek elragadták rajongó lelkét! . . . Elha-

tározta, hogy színész lesz. Szavát hamarosan be is váltotta, mert 1860-ban szülővárosában Aradon, az akkor ott működő «Szabó és társaság» magyar színtársulatánál föl is lépett mint műkedvelő Hegédüs Lajos «Bibor és gyász» című drámájában mint «Vak Béla». A kivívott siker minden várakozást felülmutat, a sajtó és közönség úgy üdvözölte őt mint született színészt. Édes atyja, ki bár nagyon szerette a színészeket, de azt nem akarta, hogy egyetlen fia színész legyen! Mindent elkövetett, hogy gyermekét az akkor még lenézett, megvetett pályától megóvja. Elmondta neki aorsát! Elmondta, hogy míg fiatal rózsás színben fogja látni a világot és turni fogja a nélkülözéseket . . . de ha megöregedett, el lesz hagyatva mindenkitől és kórházban hal meg! . . . ?

Az ifju lelkesedését nem rettentette semmi vissza! . . . bátran, egész bátran, egész szenvedélyvel fiatal lelkének, esküdött hűséget Tháliának . . . és színésszé lett! . . .

Csakhamar szerződötté őt Takács Ádám és mint igaz jóakaró mestere vezette első lépéseit . . . 1861. őszén Hubay Gusztáv igazgatása alatt már Győrben működött . . .

A közönség szívesen tapsolt a rokonszenves fiatal színésznek! de a sajtó kegyetlen

volt Mándoky iránt, az első fellépte után azt irták róla, hogy színész soha sem lesz belőle! menjen vissza elhagyott könyveikhez és keressen más pályát! . . . Ez végtelenül fajt Mándokynak . . . rögtön elakarta hagyni Győrt, . . . és leakart mondani pályájáról . . . De Dr. Kovács Pal jeles írónk nem engedte . . . buzdította . . . hátorította és az akkori «Győri Közlönyben» jóakaratu bíralataival visszahódította Mándokyt a színpadnak.

1863-ban a kolosvári nemzeti színház tagja lett, 1865-ben mikor a debreczeni színházat megnyitották, őt hívta meg Reszler István első szerelmes és fiatal hősnék, föllépte után csakhamar kedvence lett Mándoky Debreczen és Nagyvárad közönségének egyaránt, e két város lett otthona, hol színészetének nagy idejét töltötte felváltva. — Az intendatúra felbomlása után 1875-ben Aradi igazgató lett; és a debreczeni híres társulatot Aradra vitte. Mint igazgatónak első éve — daczára a ki üdő társulatnak, nem sikerült — mert Aradon 1875 őszén tört ki a kereskedelmi körökben a válság. — Ezt a válságot nagyon megérezte a színház, tetemes veszteséggel zárult az évad. Aradról lemondott. 1876-ban Székéshehérvárra szerződött, mint általános rendező és jellemszínész 1879-ben megalapította az első magyar színész

zenkétezer koronát a reprezentációs költségeknél.

Milyen szépen, megvesztegethetően hangzik ez: megtakarítottak tizenkétezer koronát! De mit komédiáznak az urak? Hol a tizenkétezer korona, melyet megtakarítottak? Megvan? Hát lassuk! S ha csakugyan megvan s látni lehet, akkor se tessék a megtakarításról beszélni, hanem a számadást így megszerkeszteni: a költségűbbét négyszáznyolcvanezer korona. Az a tizenkétezer koronás szépségflastrom nem vesztegeti meg a magyart, mert tizenkétezer korona, csak a tizenkétezer korona marad akkor is, ha Lukács ur a reprezentációs költségeknél takarította meg s korántsem elég arra, hogy belőle a négyszáznyolcvanezer koronát kifizessék. Ez a tizenkétezer koronás megtakarítás elég jó az erény megmentésére, de korántsem alkalmas arra, hogy száraz könyvviteli adatokat pótoljon. Már pedig nekünk ez kell s nem szépségflastrom.

A képviselőház ülése.

Elnök: Daniél Ernő. Az elnök előterjesztése során bemutatja Jusch Gyula által beterjesztett r. t. városi tisztviselők ügyére vonatkozó kérést. Az irományok előterjesztése után a ház harmadszori olvasásban is elfogadta a közérdeű öntöző csatornákról és a ruma-klenaki h. é. vasút engedélyezéséről szóló tjavaslatot.

Következik az 1901-iki költségvetés tárgyalása.

Neményi Ambrus előadó: A mióta a t. Ház a folyó évre szóló költségvetési törvényt megszavazta, nem változott semmi a politikai viszonyokban, de nem változott — fájdalom — az általános kö gazdasági helyzet sem. Ennek a következménye, hogy most még nagyobb követelésekkel lépnek fel az állammal szemben, mint régebben, elemben azok a rendkívüli források, amelyekből az ilyen követelések kielégíthetők volna, egyre kevesebbe kiadók.

Mindezen a jelelegi tapasztalás bizonyítja, hogy a rendszer, a melyet a pénz-

ügyi kormányzat évek óta folytatott, megfelelő volt és közgazdaságunknak helyes megítélésen alapult.

Barhova tekintünk is, mindenütt — gazdag és szegény országokban egyaránt, találkoztunk az állami szükségleteknek megfelelő, sőt néme ykor megdöbbentő emelkedéssel. Az okok sorában, melyek ezt az állapotot előidézik, szembetűnő helyet foglal el az állami hatalomnak mód nélkül való terjeszkedése a gazdasági és társadalmi életnek minden terén.

A többi okok mind többé kevésbbe annak az egynek következményei. Legelső sorban pedig erre vezethető vissza az államháztartási, a társadalmi és a közigazgatási kérdéseknek az a nagy komplexuma, melyet együttvéve tisztviselői kérdésnek szoktunk nevezni. A pénzügyi bizottság úgy tárgyalásai során, mint bemutatott jelentésében részletesen foglalkozott ezzel a kérdéssel, mert lehetetlen szó nélkül elhaladni a mellett a tény mellett, hogy több, mint egy évtized óta minden évben szinte fatumszerűen ezer meg ezer allampolgárt fogadtunk be ujonnan az állam szolgálatába és ezzel viszont az állam ezer meg ezer családdal szemben vállalt új, marandó és terhes kötelezettségeket.

Szükséges volt, hogy ennek a proceszusznak legalább külső arányait számszerűen állítsuk a törvényhozás elé, mert mindenkinek éreznie kell, hogy a tisztviselői fizetéseknek rendezését különösen az alsóbb fokozatokon, többé napirendről levenni nem lehet. Éppen ez okból voltunk kénytelenek feltenni a kérdést a maga egészében, azaz olyképpen: vajjon lehetséges-e az ezzel együtt az igényre jogosultaknak számat folyton szaporítani? Az eredmény, a melyre szükségképpen el kellett jutnunk az, hogy egyszerű mekanikus uton, azaz olyképpen, hogy kimondjuk, hogy az összes fizetések ezután ennyi, vagy ennyi százalékkal felemlenhetnek, ez a kérdés többé meg nem oldható. Hanem meg kell oldani szervezen és melyreható reformok útján, a mely reformoknak keresszük utáitelen magunknak — a tisztviselőknél kell vezetőszerepet vállalniok. Meg kell oldani legelső sorban a közigazgatás egyszerűsítése útján. (Zajos helyeslés.)

Államháztartásunk megizmosodásának kétségbevonhatatlan jele az, hogy daczara a mostani depresszióknak, képesek vagyunk az egyensúly veszélyeztetése nélkül nemcsak a kiadásoknak régi kereteit megtartani, hanem képesek vagyunk azokon túl is a folyó költségvetésben kereskedelmi ügyekre, földmívelésre közoktatásra és igazságügyre milliókkal többet irányozni elő mint tavaly és ezenfelül a költségvetésen kívül még tetemes beruházásokat is tenni.

Ennek daczara azonban a jövőnek programja az egész vonalon nem lehet más, mint a meglévő intézményeknek intenzívebb kiépítése, nem pedig új intézményeknek megteremtése, vagy idegenből való átültetése, vagy a meglévő intézményeknek — extenzív kiterjesztése.

Erre ügyelni pedig nemcsak a kormány feladata, hanem feladata a t. Háznak is, mert a kiadásoknak emelésében egyforma része van mind a két tényezőnek. Nem is volt még költségvetési tárgyalásunk, mely egyes minisztereknek új kiadásokra új impulzusokkal nem szolgált volna.

De tisztelt Ház, nemcsak a kiadásoknak emelkedése int bennünket, a legnagyobb tartózkodásra, hanem még inkább állami bevételeinknek elemzése. Ha a bruttó-jövedelmet nézzük, akkor bevételeinknek legfontosabb csoportját ma már nem az adószolgáltatás teszi, hanem az üzemek és a jövedékek. De az állami üzemeknél ez idő szerint — a vasutainkhoz most örvendetesen fellendülő közszekviteltől eltekintve — egyáltalában nem tapasztalunk számottevő emelkedést, a mint hogy hanyatló közgazdasági konjunktura mellett az ilyen emelkedés el sem képzelhető.

A második csoportban vannak az egyenes adók, a melyeket a pénzügyminiszter ez uttal is tetemesen kisebb összeggel állított be, mint a melyet 1899-ben a zárószámadások igazoltak. Ez azonban nem úgynevezett lapangó tartások, nincs itt semmi penzügyi taktika, nincs semmiféle számadékos eltitkolás, mert ennek a titoknak a kulcsát mindenki ismeri.

Ugyanezt az eljárást a pénzügyminiszterek mindig követték, amióta csak államháztartásunkban a rend és egyensúly helyre állt. Mindg úgy tekintettek, hogy a legnagyobb

«Egyesületet» (Consortium) s mint ennek felelős igazgatója emaverte Debreczben és Nagyváradot egyaránt, háromévi szerencés működése után 1882-ben Győr, Pozsony, Komárom, B.-Füred, Szombathely és Pápa színhelyét igazgatója lett s mindenütt, hol jeles társulattal megfordult, tiszteletet, közbecsületet és szeretetet vívott ki magának és társulatának! — 1884-ben Szabadkára ment megülni színeszetenek 25 éves jubileumát és igazgatói bukasát. E város közönséget Mandoky nem értette meg! sem ő a közönség! itt volt konytelen letenni az igazgató terheit és visszament Debreczbe folytatni mint színesz működését... 1890-ig szakadatlanul szolgálta a magyar színesz szent ügyét, ekkor betöltötte működésének 3-ik évét nem habozott egy pillanatra sem! hanem nyugugalomba vonult, midőn meg művészetének dőlen állott. — Nem akarván kitenni személyét azon mellőzéseknek és megaláztatásoknak a melyben manapság az idősb színeszt bőven részesítik.

Mint színművész azon egynek közzé tartozott kiök neve a legismeretesebb volt az országban, mindenütt kélt taps és riadó kesedes az ő szavai nyomán... és ezek közül sok helyt hatott közre, a vidéki színesz tekinélynek emelésére, a színi viszonyok allandósítására.

Mint igazgató alfozatkész volt mindg. Nem a garasoskodó kalmár direktorok fajtájához tartozott, Gavallier igazgató volt a ki gonleman módjára bánt a társulat tagjaival. Bőven osztogatta az előleget, ő maga is vidék ember léven nem szerette magkörüli a rideg fejelem és igazgatói szigor által lenyűgözött és ematt kedvükben korlátolt színeszeket.

A gavalleros igazgatóság persze nem tar-

totta sokaig magát. Mandoky vagyonának nagy része ráment a vállalatra. A gonleman direktor tőkeje eluszott, s ő azzal vigasztalta magát (szaját szavaival élve) a színeszet adta! a színeszet elvette; legyen a dött az ő neve. És nem kesergett az eltűnt vagyon után... A bukas előtt ő volt a legkedélyesebb direktor, a bukas után pedig a legvidámabb színesz, A direktorság és a vele járó terhek egy hajszát sem ő zirettek meg.

Midőn a debreczeni színház megnyit, akkor láttam először Mandoky Belát! A legdalliasabb alak volt a társulatnál; magas széles valú, domboru mellű alkibiadeszi lak, büszkén tartott fejfel, nemes homlokkal, egy troubadour tekintetével, a dal amosságig zengzeten hanggal. Mikor ez a sok lstenadta előnyű felruhazott alak kilépett a színpadra és mikor lejatszott egy szenvedélyes jelenetet: a hány fogekony lekü kisasszony üt a színházban, az mind felfedezte álmodott idealját ebben a hődtő szerelmesben!

De nemcsak a két tesvér város női voltak Mandoky részere hódítva! általában ismert dolog volt, hogy hozzá hasonló szerelmes színesz nincs több a vidéken! Az lehetne róia mondani, hogy született szerelmes színesz volt.

Szakal Rózsa és ő l több mint egy évtizedig a színpadi szerelem legkitűnőbb képviselői voltak a vidéken. Az ő boldog vagy boldogtalan szereimük egy korszakot betöltött. Egy egész nemzedék mosolygott, vagy sirt az ő vidam vagy szomorú történeteiken. Összetűlőbb sze elmas part az lsten sem teremtett, ez volt akkor a nézet!

A budapesti nemzeti színháznál két ízben is vendégszerepet, 1869-ben Radnótfáy

vált! Egy szegény ifju történetében mint «Odio Maxim» és «Sheridan»-ban a czimszerpeben. 1872-ben B. Orczy a att «Armány és szere emb» mint «Ferdinánd» «Seridán» és Robin de Bois»-ban (Ördög naplója), a sajtó es közönség egyaránt lelkesen fogadta a fiatal színeszt, de az igazgatóság mas nézetben volt — szerződötését korainak találta.

Mandoky nem törődött vele... visszament az ő kettős otthonába, Debreczbe és Nagyváradra, ott hirdette ennek a két nemes közönségnek az ígét két évtizeden át.

Az ő mélabus «Hamlettjét», «Romeóját», «Sheridanját», «Robin de Boisát», «Rakoczy Ferenczét», «Mirabeau Gáborját», «Bank-ban»-ját, «Marót-ban»-ját, «Matyas kiraly»-át, «Carlóssat» (a Hazában), «Reno Janóssat» (Egy katona történetében), «Destur-nell ügyvéd»-jét (Segiere kisasszony), «Posa Marquiss»-át (Don Carlosban), «Viojá»-stb. sokáig fogják még emlegelni. Mandoky Bela azon ritka egyének közül való, kik mindig es mindenha dicseretere váltak a magyar színeszetnek. Mint ember a jóság maga... csupa szív... c-upa kedély, — kiök nincsenek elensége, — nincsen haragosa! Szereti, becsüli mindenki, mert modorában annyi szeretetremélőség van ritkítja parjat.

Most visszavonultan el... l művészetének fenyes akotásai csak mint álomkép jelennek meg előte.

Most is szép leke egy rég mut dicső társulat kedvelt egyenit örökíteti meg! meg-óva nevéket a feledéstől.

Az ő nevét se teledi hamra a magyar közönség, mert művésze fenn artja nevet az uókoroknak.

rezervákat itt kell tartani az előre nem látott de soha el nem maradható váratlan kiadások fedezésére.

Marad tehát a harmadik csoport, a fogyasztási adóké. Itt igenis beállított a pénzügyminiszter nagyobb összegeket, mint a melyet az utolsó zárszamadasok igazolnak, azon a czímen, hogy ez idén az átutalási eljárásnak eredményeire is támaszkodhatik. Két ok szolgált az eljárás mellát.

Az első az, hogy az átutalási eljárással némely, nem is csekély új kiadások járnak, már pedig ha a költségvetésbe csakis az átutalási eljárással kapcsolatos új kiadásokat állítottunk volna be, de az új bevételek nélkül, akkor a háznak és a közveleménynek kétségkívül téves következtetésre szolgáltattunk volna okot.

A másik ok legatöbb az én teljesen egyéni nezelem szerint az, hogy ha nem is volt soha junktum átutalási eljárás és kvóta között, mégis mindnyajunknak felfogásában és mindenkinél számításában bizonyos összeköttetés létezett a többi között. Mivel pedig a költségvetés kiadási részébe beállítottuk a kvótának magasabb összegét, szükségképpen be kellett állítanunk a bevételek közé az átutalási összeggel kapcsolatos nagyobb jövedelmét is a fogyasztási adóknak. A beállítás tehát helyes volt, de ebből viszont az következik, hogy a fogyasztási adók sem kecsketnek bennünket ezuttal többé az előirányzatot tetemesen túlháldó jövelemekkel. Ine tehát jövedelmünknek mind a három főcsoportja ez idő szerint bizonyos nyugvóponthoz ért el, és ennek megfelelően maga a költségvetés is ragaszkodik a régi keretekhez.

Az a tény, t. Ház, hogy a mostani költségvetésben és a pénzügyminiszter által beterjesztett beruházási javaslatnál közel 90 millió koronát fordítunk beruházásokra és hogy ennek az összegnek biztosítása oly simán törtenhetik, az magában veve állami háztartásunk szűrségének és előirányzatának megbízhatóságának olyan erőforrásja, a mely bizalommal tölthet el bennünket a jövő iránt.

Nagyban és egészben t. Ház, ezek főbb vonásai a költségvetésnek. A kedvezőtlen gazdasági helyzetet sem igorálni, sem túlozni nem szabad. Kedvezőtlen viszonyok között élünk mi is épp úgy, mint egész Európa. Nemzeti gazdaságunknak minden rész súlyos megpróbáltatásnak van kitéve, de ebben a helyzetben is érintetlenül áll és minden kétség felül áll az egyensúly a magyar állam háztartásában és a helyzetnek feltétlenül öröndetes momentuma.

Megudjuk belőle, hogy azok az óriási áldozatok, melyeket a nemzet az állami háztartás egyensúlya érdekében magára veti, nem voltak meddők. Érintetlen az államháztartás egyensúlya és a legkonszolidáltabb államokéval kialija az összehasonlítást állami hitelünknek tekintélye és hire.

A pénzügyi bizottság bár heteken át foglalkozott az előiránnyal, mégis a költségvetésnek egyetlen tételét sem módosította. Nem azért, mintha ez minden tekintetben ideális költségvetés volna, — hanem azért, mert az épületnek egyetlen követ sem akartuk a mostani körülmények mellett helyéből kimozdítani.

Hogy a bizottság jövőre mily szempontokat kíván a költségvetésnek úgy külső rendjére, mint alkotó elemeire nézve még figyelembe vetetni, azt részletesen kifejtette a Házhoz benyújtott jelentésében. Erre a jelentésre való hivatkozással tisztelettel ajánlom a Háznak, hogy a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául elfogadói méltóztassék. (Helyeslés jobbfelől.)

M o l n á r J á n o s : Mikor a múltkorában az a csetepaté volt köztem és a miniszterelnök közt, a miniszterelnök ur azt mondta, hogy neki a főrendiházba kell menni, nekem is sürgős ügyeim voltak. A miniszterelnök ur szavait csak most kezdem érteni. — Szavai ugyanis a köztünk levő véleménykülönbségre vonatkoztak. De azért mégis üdvözölöm a t. miniszterelnök urat, mert elvei keresztényebbek mint igen tisztelt elődjének,

Kijelenti pártja nevében, hogy ók a költségvetést alta ánoságban el nem fogadják. Türelmet kér ha talán hosszan beszél, de ő tényeket akar felsorolni, és a nepparf programját akarja kifejteti. A magyar közalapokat a Magyar Nemzet Eldorádóként tünteti fel. — Többek közt azt mondja, hogy az erkölcsiség sohasem alott erősebb alapon, mint ma nap. (Derűltség.)

M a j o r F e r e n c z : Ha latlan!

M o l n á r J á n o s : Pedig hat ó a részéről kijelenti, hogy erkölcsi állapotaink sohasem voltak piszkosabbak, mint most. Tanu lehet rá az ártatlan ifjuság, ha ugyan még van Budapesten ártatlan ifjuság (Közbejaltások: Van! Van!) A Nemzetnek nem volt igaz akkor amikor tájadtott. Ki fogja mutatni, hogy a Magyar nemzetnek nincs igaza akkor, mikor állit. Mert a rendszer ma is olyan, mint volt a Bánffy idejében.

A változás mindössze a miniszterelnök személye. Szell miniszterelnök, midőn felállította a hármast, elsősorban a megtorlas politikáját kellett volna gyakorolni, ha megtorlas nincs a multon, akkor a garancia sincs a jövőre, de ő azt mondta, hogy nem akar bosszút állni, meg akarja várni, hogy megertik e az emberek az ő magar essméit. És mit láttunk? Éppen úgy dultak a visszaélések, sikkasztások, hivatalos katalommal való erőszakoskodások, mint ezelőtt.

Nem az ember teszi a rendszert, hanem az ember teszi a rendszert. Hogy most is olyan állapotok vannak, mint voltak Bánffy alatt, konkrét példakkal illusztrálja. A törvénytelenségek, a melyek az egész országban büntetlenül elkövetettek, táplálják a szocializmust. Természetes, mert a közigazgatási tisztviselők még a régi iskolából kerültek ki, s azt hiszik hogy atyamesterük Bánffy alatt élnek. Nem lehet aztan csodálkozni, hogy ha a nép a szocializmus karjaiba dobja magát és sokszor kezét emel tisztviselőjére.

Vázolni óhajta az ország közállapotait s e czélből az újságokból ismert vagy szülő tudomására hozott visszaéléseket, erőszakoskodásokat ismerteti, attér ezután az erdélyi s különösen a csiki állapotok ecsetelésére, felhozta a Csikban rendezett négyüléseket és elégtételt kér. Mit szól ahhoz a külföld, ha olvassa, hogy Magyarországon a közszabadság csak papiroson van, hogy megakadályozzák hivatalos emberek a szabad gyülekezési jogot; arról nem is akar beszélni, hogy a közsegi tisztviselők választása, megyebizottsági tagok választása miképpen törtenik. Ezt már több ízben interpelláció tárgyává is tette.

Olyan vi zonyok mellett, mint a mostani, lehetetlen a tisztia vái szásra meg csak gondolni is. Mert nincs paratlan közigazgatásunk. Keresi, keresi a logikát a miniszterelnök ur szavaiban s ő igazan nem tehet róla, ha nem találja. Itt csakugyan ráillenek a miniszterelnök urnak az ő személyéről mondott szavai, hogy szülő mindig ott keres, a hol nincs, (Derűltség.)

E l n ö k : Az ülést 5 perczre fölfüggeszti.

Szünet után.

M o l n á r J á n o s azt fejtegeti, hogy Magyarország közgazdasága gyászos. Idéz ezután egy hírlapi cikket a Pesti Hírlapból, melyre, mint koronatanura hivatkozik. Fölhívja a miniszter ur figyelmét, hogy védjék mür végre valahara a kisiparost. Revidálja az ipartörvényt! A kisgazdak is panaszkodnak!

Ezeket mind segíteni kellene. A földmivélsügyi minisztert felhívja, hogy gabonarak-sarakat építsenek. Az igazságügyminiszter urat is arra figyelmezteti, hogy a bírói ítelet nem egyöntetű. Ezek után attér az egyházpolitikai törvények gyümölcsére. Ezek a törvények nemcsak hogy nem segítettek a bajon, hanem inkább mondhatni ártottak. Kimutatja állításának helyességét, statisztikai adatokkal támogatva.

Kijelenti, hogy a vallást semmiféle tanítással nem pótolhatja az állam.

Végül felhívja a képviselőház figyelmét arra, hogy a Király-utcában van egy zsidó üzlet, melynek kirakatában a magyar szent

korona keresztje helyébe a »mógen döved« van kihimezve. A kormány pedig valószínűleg el fogja nezeni ezt, hisz talán az esztergomi ünnepekre se jött volna le.

S z é l / Kálmán miniszterelnök, Csak talán! (Derűltség.)

M o l n á r J á n o s : A miniszterelnök ur azt szeretné, hogy megszeretők az elnyomatást s ezért veszélyesebb még Bánffynál is.

A költségvetést általánoságban sem fogadja el.

E l n ö k a holnapi ülés napirendjét megálapítvá, az ülést berekeszti.

Hatósági erőszakoskodások.

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Méltó aggodalommal nézhet az ország a mar nemsokára bekövetkező általános országgyűlési képviselő választások elé.

Az időközi választások lefolyása ad okot a méltó aggodalomra minden egyes esetben, ahol a kormánypárt és függetlenségi párt mérköztek, vagy mérkőzésük küszöbön van.

Ilyenek a rimaszombati — és a szarvasi választások, ugyszintén a küszöbön levő csongrádi választás.

Rimaszombaton a függetlenségi párt győzött, Szarvason csekély szavazatkülönbséggel a kormánypárt.

Mind a két helyen a helybeli hatalom megkiserlette az erőszakoskodást.

Rimaszombaton kevesebb hévvel, mint Szarvason, de mind a két helyen megtörtént. Ez utóbbi kerületben a pénzügyigazgatóság iparkodott a függetlenségi korcsmárosokra ráijeszteni s bezáratta üzlethelyiségeiket, zár alá helyezte készleteiket és mindenféle erőszakoskodást követett el velük szemben.

Mind a két kerületből függetlenségi párt hoztam fordult, hogy eszközöljem ki az orvoslást és el kell egész lojalitással ismernem, hogy mind a két esetben a miniszterium gyors és igazságos orvoslást nyujtott, illetőleg Rimaszombaton a belügyminiszter, Szarvason pedig a pénzügyminiszter szüntette be az erőszakoskodást.

Most Csongradon ismétlődik ez újra s azzal kezdte meg a főszolgabíró, hogy bezáratta a függetlenségi kört.

Valóban halatlan érzékhiányt árul el a szabadság és alkotmányosság alapfogalmai iránt az, hogy midőn egy kerületben a választás küszöbön van, éppen akkor az egyik mérköző párt körét bezárattja a helybeli hatalom.

Ezen erőszakoskodás ellen is valószínűleg megtaláljuk ez orvoslást; de azért mégis e három eset jellemző világitást vet arra a szellemre, amely a hatalom kezelőit jellemzi országszerte.

Minden egyes felmerülő esetben kitört az erőszakoskodási szándék és csakis magának a miniszterelnöknek alkotmányos érke fekezte azt meg.

De a megfékezés egy esetben sem hátrálta meg azt, hogy a másik esetben azonnal ismétlődjék az erőszak.

Az általános választásoknál anyagi lehetlenség lesz minden esettel a miniszterium elé járulni s lehetlenség lesz az is, hogy a miniszterelnök minden egyes esettel foglalkozzék.

Általános lesz tehát az erőszakoskodás, bár a fölemlített esetek is bizonyítják, hogy Széll Kálmán akarata ellen fognak a kormány közégi erőszakoskodni.

Ezt az erőszakoskodást a függetlenségi párt épügy nem tűrte el Bánffyól s így felő, hogy ismét ki fognak törni azok a heves harcok, a melyek az alkotmányosságnak nincsenek előnyére, de a melyekre kötelessége az erőszakkal elnyomott ellenzéknek vállalkozni.

Kimondhatatlanul nagy érdeke az ország-nak követelni tehát azt, hogy a kormányelnök merítsen saját alkotmányos érületében elég erélyt s elég erőt arra, hogy ne elegendjék meg az erőszakoskodások megszüntetésével esetről esetre, mint a hogy most teszi, hanem példát állítson a basáskodó és erőszakoskodó hadban még pedig olyat, hogy a Bánffy-korszak alatt felvirágzott vidéki kenyuralom meg legyen törve s azok, a kik oly méltatlanok a hatalom kezelésére, hogy ezzel csak visszaelni tudnak ártalmatlanó tétessenek az igazság, az alkotmányosság, a törvény, a jog és a közbéke érdekében.

Ha ez nem történik meg, akkor ismét szomorú napok elé nézhet az ország. Legalább ezt sejtetik a példák.

Függetlenségi zászlóbontás Belényesben.

— Saját tudósítónktól —

Belényes, nov. 28.

A Tiszák által időtlen idők óta Csáki szalmájának tartott belényesi választókerület életelt adott magáról. Megmutatta, hogy polgársága nem olyan közönséges báb a hatalom kezében, melyet jobbra balra lehet dobálni, hanem öntudattal, akarattal bíró magyar hazafiak, kiknek nem kell már a kormány jóindulata, képviselje azt akárki, legyen az akár Gajári is.

A Beöthy Algernon halálával megüresedett kerületet a polgárság beleegyezése nélkül Gajári Ödönnek ajándékozta a felső jóindulat. Természetesen azt gondolva, hogy így elég lesz téve a párt érdekeknek. De csalódtak! A belényesi függetlenségi polgárok a 12-ik órában Szokolly Tamást, a nagyváradi függetlenségi párt lelkes vezérét állították ellenébe, a ki bár tudta a küzdelem kimenetelét, mégis hogy a zászlóbontás magasztos ténylet ország-világ előtt hirdesse, felvette a harcot Gajárral szemben.

Az oláh falvak választói Gajárra szavaztak, a magyar faluk egytől egyig Szokolly Tamásra. És ez nagy erkölcsi diadal! De együtt intés a jövőre. Belényes olyan kerület, a hol a függetlenségi eszméknek talaja van! Vigyazunk s ne veszítsük el!

A jövőndő választáskor még fényesebb, még nagyobb diadalt — esetleg egy kerületet nyerhetünk ott. A választás lefolyásáról különben a következő rövid tudósítást kapjuk:

A Beöthy Algernon elhunyt következtében szükségessé vált új választás ma történt meg a belényesi választókerületben. Az odaváló kormánypárt tudvalóleg Gajári Ödönt jelölte és úgy látszott eleinte, hogy neki ellenjelölje se lesz. Amde a belényesi független erelmű polgárok vasárnap küdötségileg kerestek fel Szokolly Tamást, a nagyváradi függetlenségi és 48-as párt érdemes elnökét, a ki kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja, bár tisztában van vele, hogy itt csak elvi küzdelemről lehet szó. Így hát a mai választási harcban Gajári Ödönnel szemben Szokolly Tamás állott ellenjelöltként. A választás meglehetősen izgatott hangulatban folyt le. A kormánypárt

minden erőszakot megegedett magának, hogy jelöltet diadalra segítse ki. A választás késő este ért véget. Gajári Ödön lett a győztes, a kire 1402 szavazatot esett. Szokolly Tamás 269 szavazatot kapott.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, nov. 29.

A városi törv. hatóságot ezuttal kizavarta a képkiallítás saját helyéből — s így kénytelen volt a vármegye nagytermét kölcsön venni, hogy mai közgyűlését megtarthassa.

Érdekes volt a közgyűlés. Mindjárt a polgármesteri jelentés kapcsán kis vita volt, melyet igen helyesen Fehér Ferencz dr. idézett elő, feltárva a város szegényteljes közegészségügyi s botrányos közbiztonsági állapotát.

El is fogadták indítványát s — a főmérnök, a főügyész — úgy maguk, mint a tanács nevében megígérték mindent, hogy segítenek a városban. Vajha nemcsak ígérlet s papírosra vetett írott malaszt lenne ígérletök, de mi öbbs teljesítenék is. Majd meglátjuk.

Az orvosi díjazás megállapítása is vitát provokált. Pro és kontra hangzottak el vélemények.

A közgyűlésről különben a következő tudósítás számol be:

Kévszel 9 óra után nyitotta meg Dégenfeld József gróf főispán a gyűlést, jelezven hogy a mai tárgysorozatoknak több fontos pontja van.

A tárgysorozat első pontja a polgármesteri jelentés volt.

A város szept. s okt. havai viszonyait tárja, elénk a jelentés, melyet mint rendesen tudomásul vettek volna, ha dr. Fejér Ferencz nem szólal fel.

Két körülményre hívja fel a közgyűlés figyelmét. Első amit jelentésből szomorúan tapasztalunk a közegészségügyi viszonyok, más a közbiztonsági viszonyok.

Majd rámutat a tanács hanyagságára, hogy a közegészségügyi intézmények előmozdítására nem tesz semmit; ugyszintén a közbiztonság javítására sem. A csatornázás s vízvezetés kérdése meg mindig alszik. Indítványozza, hogy bizassék meg a tanács a januári közgyűlésen konkrét javaslatot tegyen a vízvezetés s csatornázás előmunkálataira s a rendőrség szaporítására.

A c z é l Géza főmérnök megígérte, hogy a januári közgyűlésen bemutatja a munkálatait.

A polgármesteri jelentés kapcsán nem ugyan a jelentéshez tartozó, de a polgármester hálás körébe tartozó dolgot hoz fel Kovács József ügyvéd.

Felemlíti az igazságszolgáltatás abnormis voltát városunkban, mely minden tekintetben hiányos. Különösen a járásbírósnál találjuk azokat a hiányos állapotokat, ol teljes átmeneti állapot uralkodik. Kitéznek 3 óra terminust — azért, hogy újból 3 óra tűzenek ki újabb terminust. Ez az állapot érinti a város iparát, közgazdaságát. Indítványozza, hogy a polgármester, illetve a közgyűlés basson oda sulyával, hogy ezen a helyzeten segítve legyen.

A polgármester a közigazgatási bizottsághoz tartozónak mondja ezt. A határozat ez ügyben az lett, hogy a decz. rendkívüli közgyűlésben tesznek ez irányban konkrét indítványt.

Végül elfogadják a polgármesteri jelentést Fejér dr. azon indítványával, hogy a januári közgyűlésen előterjeszti a tanács egy közegészség, mint a közbiztonság javítására szolgáló tervét.

A keresk. miniszter a törv. hat. közutak

hálózatának megváltoztatását kéri. A tanács javasolja, hogy az utálózat megváltoztatását sem szükségesnek, sem célszerűnek sem észszerűnek nem tartja. A javaslatot a közgyűlés elfogadja.

Kalmán Barna dr. ezzel kapcsolatosan szükségesnek látná a csapó és homok kert utjának javítását.

A c z é l Géza főmérnök felvilágosítás, sal szolgál — most nincs pénz — majd idővel. (Természetes, hogy ilyesmire nem tud pénzt teremteni a főmérnöknek, de bérházak építésébe bele vinni a várost — ahov van idő és pénz is. Az aztán mellékes a főmérnök urnak, hogy a jövedelmez-e a bérház vagy nem?)

A belügyminiszter leiratát, melylyel Kálmán helyi mezőrendőr kapitány nyngdíjgyében kelt közgyűlé-i határozatot jóváhagyja — tudomásul veszi.

A z o r v o s o k d i j a z á s a került ezutan elő. Az orvos egyesület s az egészségügyi bizottság a II. osztály megadását javasolja — ezekkel szemben a tanács a III. fokozatot javasolja.

A fokozatokat olvasta fel ezután Szabo Kálmán jegyző.

Bakonyi Samu dr. az egészségügyi bizottság véleményének s javaslatának felolvasását kéri. Majd a tanács javaslatát olvassák fel.

Bakonny Samu dr. a II. díjosztásba kéri soroztatni e várost. Indokolja miért járul az egészségügyi bizottság javaslatához.

Frensd Jenő dr. mint közeputat — javasolja a III. díjzabast — vagyis a tanács javaslatát.

Török Bálint egyiket sem fogadja el a IV. fokozat megállapítását kéri.

Kalmán Barna dr. az orvosok érdekében emeli fel szavát. Ő is elfogadja a tanács javaslatát.

— Szavazzunk! Szavazzunk! — hangzott minden oldalról.

Elnök felteszi a kérdést. Az egészségügyi bizottság javaslatát — nem fogadják el.

A tanács javaslatát, vagyis hogy Debreczen orvosi díjzabast tekintetében a III. osztályba soroztassék — 59 szóval 52 ellenében, tehát 7 szó többséggel elfogadták. Debreczen városát tehát a III. fokozatba sorozta a közgyűlés.

A katonai csapatkórház építése ügyében irt le a miniszter. A honv. miniszter ragaszkodik ahhoz, hogy a mostani kórház mögé építtessék a csapat kórház.

A tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy értesítse a minisztert, hogy oda sem erkölcsi, sem közegészségügyi szempontból nem építhetik a kórházat, új hely kijelölését javasolja a miniszternek.

Egy házipénztári számtizsti állás betöltése következett. A kandidáló bizottság hat jelöltet hozott javaslatba.

Első helyen Nagy Sandort, második helyen Szepessy Gusztávot, harmadik helyen Kiss Sandort jelöli. Névszerinti szavazással ejtették meg a választást.

Beadatolt 130 szavazatot, szavazat többséggel a számtizsti állásra Szepessy Gusztávot választották meg.

A ház i p é n z t á r jelenlegi viszonyainak rendezéséről tesz javaslatot a tanács. A jelenlegi helyzet — mint a tanács mondja — régebb keletű. A legelőadók nem folynak be, a hátrálékok évről-évre szaporodnak, a közsegi pótdó nem foly be. Ez az oka, hogy a bevételek a kiadásokat nem fedezik. A hiány oka az főképen, hogy ezideig a fedezet nem folyt be. Majd igyekeznek a gazdálkodás helyességét kimutatni a tanácsi javaslat. Ez időszertint 360,000 korona fedezéséről kell gondoskodni s ezt kölcsonvenő fel a város folyószámlára helybeli pénztintézetektől 6 1/2 % -os kamatra.

Vecsey Imre t. főjegyző olvasta fel ezt a javaslatot. Indokolja is ezt a javaslatot. Nem hűtlen kezelésről van itt szó. (Közbeszólások: Rossz gazdálkodás csak) Nem folyt le ez ideig 1 millió 229800 korona, így nincs fedezet. Részletezi ezutan ezeket a hiányokat, s részletezéséből arra a konkluzióra

jutunk, hogy egyedül a városi tanács gondatlansága okozta, hogy a fedezetek nem folytak le.

Hogyan történhetik az meg, hogy a bíróságok befolyó összegek melyeket előző évekkel fizetett meg a város követelése majdnem 200000 kor, ha nem a tanács rossz gazdálkodása, hogy úgy mondjuk könnyelműsége okozza ezt, hogy ilyen összegeket, melyeket előre kell fizetni, nem fizetnek meg.

A tanács nem akar felelősséget vállalni azért nem, mert a hátralékokat nem tudja behajtani. (Hát ki vállaljon felelősséget? Talán a városi tanács?)

Hosszan tart még az indokolás, mely nem áll másból — minthogy a tanács igyekszik mosakodni — a felelősséget magukról elhárítani — sőt a tanács ezért a bajt még a közgyűlést is okolja. Természetes is az — a bűnbakot meg kell találni s jó ilyen bűnbaknak a közgyűlés. Sehogysem akarja a tanács belátni, hogy az ő mulasztásai, az ő rossz gazdálkodása idézte azt elő — a rengeteg magas pótdadós a város óriási vagyona mellett is — deficizittel dolgozik a város. Dicsőségére valhatik ez a tanácsnak s kiérdemli a város közönségének bizalmát.

Az egész indokolás különben nem volt más, mint a tanács bűn vallomása, melyben beösméri hibáit, rossz gazdálkodását. Nem sok a deficizit — 271000 korona, de hogy a jövő évben pénztári keszlettel kezdje meg a város működését, 360000 korona kölcsön felvételét javasolja.

Imre — a városi gazdálkodás hü képe! Gazdag a város — 40% pótdadó — s mégis nagy deficizit! Eösmérésre méltó dolog!

Végül elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Bakonyi Samu doktor a felügyelő bizottság jelentésének felolvasását kéri.

Vecsey: Olyan nincs. Egy bizottságot küldtek ki s ebben tevékeny részt vevő felügyelő bizottság. Jegyzőkönyv van csak.

Bakonyi: Ennek a felolvasását kérem!

Vecsey Imre felolvassa a jegyzőkönyvet.

A főszámvevő — a város nagy finanszkapacitása — ajánlja a bizottságnak, hogy a hiányon segíteni kell.

Az osztr. magyar bank nem hitelez a városnak. Kölcsönt kellene onnan felvenni olyképen, hogy a regale megváltási kölcsön kötvényi kellene zálogba tenni. (Közbeiktatások: tegyük az egész várost zálogba.) A jegyzőkönyvből világosan konstatálható — s ezt a felügyelő bizottsági tagok is konstatálják, hogy nem a vagyoni állapot hiányossága, de a rossz, régi elavult kezelés okozza ezt a mai helyzetet. Az is konstatálható a jegyzőkönyvből, hogy ez alapokat nem fordítják rendeltetési célokra, más célra fordítják s ez helytelen.

A jegyzőkönyv hü képét tárja fel annak a rossz, régi elavult gazdálkodásnak, melyet a tanács évek óta folytat, s a mely «kezelési rendszer»-ből kifolyólag a tanács a várost megterhelte nagy pótdadóval — valóságos helyzetbe hozta s deficizit okozott a város s ezzel újabb pótdadót a polgárság nyakába.

Bakonyi Samu dr. higgadtan kíván beszélni ehhez a szomorú esethez, hogy ez a siralmas szomorú állapot bekövetkezett — egyedüli oka a tanács. Tudta jól a tanács — s ezt beösméri — ez az állapot nem mai keletű. Tudtuk jól, hogy ez a rossz gazdálkodási rendszer ilyen szomorú helyzetbe hozza a városi házipénztárt. Hangsúlyozták is ezt — de nem adtak hitelt, de ime igazunk van. A felügyelő bizottság is elősméri, hogy a helytelen gazdálkodási rendszer okozza a szomorú helyzetet — de miként lehetne, miként kellene ezen segíteni sem ők — sem a tanács nem tett javaslatot, bár 8 év előtt hangsúlyozta egyik bizottsági tag, hogy a gazdálkodási rendszeren segíteni kell, s javaslatot is dolgozott ki, hogy szakértőt hívjanak, a ki rendezze a viszonyokat — s mi történt? — a javaslatot fiókba tették. (Közbeszólás: A 25

éves fiókba) Azóta soha sem tettek erre nézve semmiféle jelentést. A tanács egyetemlegesen felelős mindenért. Az előadó tanácsnok igyekezett védeni a tanácsot, de ez nem sikerült. Mi nem gondolunk defraudációra, amelyet az előadó ur említett, de karhóztatja a tanács működését. Reményvel kecséget a tanács. Az a remény évek óta átvonul a város gazdálkodásán. Négy ókot hoz fel a tanács az első: a legelőadó nem foly be. Miért nem foly be? Miért jöveli ki hát akkor fedezetül a tanács? Hogy ezt 1893. óta folyton hangoztatja. Ilyen esetben a költségvetés sem lehet reális. Miért nem hajlja be a város? Ha van energia, hajtsák be, belebet hajljau, mert akik ilyen hátralékkal tartoznak, azok módos emberek, ha pedig nincs a tanácsban energia — feleljen érte.

A községi pótdadó behajthatatlan. Ezt is okul hagjak fel. Hát akkor miért veszik ezt is fel fedezetül. Itt is csak reményvel táplálnak. A felügyelő bizottság is csak reményvel táplál, de segíteni nem igyekszik a bajon.

Bebizonyítja beszéde folyamán, hogy a tanács a hibás, hogy ilyen szomorú helyzetbe jutunk.

A tanács javaslatához szavazatával nem járul. A meggyőző érvekben dus beszédet az egész közgyűlés helyesléssel fogadta.

Hauer Bertalan köcsönfedezésére ajánlja, hogy adják el a szeszüzletet, a mely úgy sem jövedelmez.

Zádor Lajos és Fejér Ferencz dr. felszólalása után Kovács József lehetetlennek tartja, hogy ezt a kölcsönt megszavazzák. Hisz az képtelenség, hogy megszavazzuk s ezzel helyeseljük azt a karhóztató rossz gazdálkodást, hisz ezzel magunkat az öngyilkosságba kergetjük. Vizsgálat elrendelését kéri.

Freund Jenő dr. nem szavazza meg a kölcsönt. Jövőre nézve semmiféle garanciát nem lát, hogy a gazdálkodás meg változik.

Komlóssy Dezső felügyelő biz. tag szól ezután. Kijelenti, hogy ők erről tettek jelentést s a legutóbbi zárszámadások elfogadása alkalmával épen az ő indítványok folytán határozták el, hogy a jelenlegi rendszer megváltoztatására szabályzatot dolgoznak ki. Ők lelkiismeretesen végzik kötelességüket — de a kezelési rendszerbe ők be nem folynak. Ajánlja a tanács javaslat elfogadását.

Simonffy Imre polgármester szerint háládektalanul szükség van a segítségre. Ha nem segítünk a bajon a város nem tud fizetni, beperelnek. Nem történt semmiféle sikkasztás vizsgálás — ezeket a vádakot visszautasítja. (Hisz senki se vádolja őket!) A javaslatot elfogadásra ajánlja.

A tanács javaslatát 65 igennel 44 nem ellenében elfogadták, tehát megszavasták a folyó számla hitelt.

A közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy annak kiderítése végett, miközbe a város pénzügyi viszonyokat vizsgálatot rendel el, e végből 5 tagú bizottságot küld ki s ez köteles a márcziusi közgyűlésre jelentést tenni. E bizottságba partunk részéről Kovács József és dr. Bakonyi Samu is beválasztottak. A gyűlést holtap folytatják.

H I R E K.

Vörösmarty apothozisa.

Csodálatos lelkesedés uralja most az egész országot! A hol a magyar szellem csak egy kis életet csinált. ünneplik annak az embernek 100-ik születési évfordulóját, kit az imádsággal együtt emleget minden magyar ajk, Vörösmarty Mihályt!

Székesfejérvár és környéke már ünnepi díszet öltött. A kegyelet, a hálás utókor mélységes hódolata ott lesz bemutatva legközelebb a nagy költő emléke előtt. Hol-

nap délután 3 órakor veszi kezdetét a Vörös martyt dicsőítő ünnepségek sorozata. Kápolnás-Nyéken az egyszerű gazdatiszti lak előtt, a hol a költő megálta a napvilágot, folyik le első része. Ide külön vonaton mennek ki az ünneplők, melyet az államvasutak igazgatósága díjtalanul hocsát a közönség rendelkezésére. Az ünnepség főrésze Székesfejérváron folyik le, szombaton. Ezt Fejérmegye diszközgyűlése fogja megnyitni, amely után irodalmi ünnepély lesz, Az irodalmi ünnepélyt diszebed követi, melyet Székesfejérvár közönsége ad az illusztris vendégek tiszteletére. Este a színházban diszeledás lesz.

A magasztos ünnepségeken a Csokonai kört Géresi Kálmán elnök és dr. Benedek János titkár képviselik, kik a ma esti gyors vonattal utaznak Székesfejérvárra.

* Az angol társalgó kör 1900. decz, hó 2-án vasárnap délelőtt 11 órakor saját helyiségében matinét tart. A matinée programja a következő: 1. Opening speech by his Right. Hon. Széll Farkas. 2. Piano Recital by Baronnes Gertrud Léonhardy. 3. Recitation by Dr. Josef Glük. 4. «Nigger Songs» by Miss Margaret Perényi. 5. Free discourse by Nicholas Komlossy. 6. Violan Solo by Countess Csáky, accompanied by Mr. P. Nagy Zoltán.

* Az izr. nőegylet mulatsága. A debreczeni jótékony izr. nőegylet — mint már jeleztük — decz. 9-én ünnepli meg 25 éves fennállásának évfordulóját. Ez alkalmából diszközgyűlést is tart, majd este hangversennyel egybekötött táncestélyt rendez. A diszközgyűlést a ker. ak. dísztermében tartja meg. Az érdeklődés mindenféle az esti hangverseny iránt nyilvánul, egyik érdekessége is ez estnek az «Eleven Ujság» melynek kitűnő tartalmát a legszebb debreczeni fiatal leányok adják elő. Különben az «Eleven Ujság» nyomtatásban is megjelenik s már a hangversenyen hozzá juthat mindenki az ügyesen szerkesztett ujsághoz. A hangversenyen még közre működnek Fáy Flóra és Bódi Ella szintársulatunk tagjai s ez alkalmra egy fővárosi előkelő kedvelt író is lejön, ki felolvasást tart. A meghívókat ma küldözték szét, szövegük a következő:

Meghívó a debreczeni izr. betegregélyző és ápoló nőegyesület 1900. december 9-én d. e. 11 órakor a Kereskedelmi Akadémia nagyszobájában tartandó diszközgyűlésekre.

Tárgysor:

1. Elnökt megnyitó.
2. Ünnepi beszéd.
3. Az egyesület 25 éves történetének a felolvasása.

Meghívó a debreczeni izr. betegregélyző és ápoló nőegyesület fenállásának huszonöt éves jubileuma alkalmából 1900 december 9-én a «Bika» szálló dísztermében tartandó Eleven Ujsággal és Hangversennyel egybekötött táncestélyére.

Páholy 12 korona. Elsőrendű ülőhely 4 korona. Másrendű ülőhely 3 korona. Állóhely 2 korona. Páholy-jegyek az elnökségnél (Kossuth-utca 32.) kaphatók. Jegyek előre válthatók: Békés Lajos, Boros Testvérek, Schwarz B. és Weisz Sándor uraknál. — Kezdeté 8 órakor.

* **A pórljárt aszfalt-betyár.** A korzó tágas trottoirján három harapni való bokorugró szoknyás bakfi pajzán kedvvel csapong a hullámzó aranyfjúság árjában.

A sokadatomból egy fülig gavalléros, monoklis, kis-e mágnasosan görbe, blazirt képű ur válik ki és mindinkább közelebb ferközik a három gráciához.

A Kossuth-utca sarkán érzékeny bucsu közepett a három barátó elválik egymástól, kettő a Széchenyi-utczának tartott, a harmadik a Kossuth-utczába fordult. A tizenharompróbás dandy egy pillanattig sem gondolkozik, hanem természetesen a szalóban siető bakfis után iramodik.

Először egyet köhög, majd a gallérját igazítja, közbe a monoklit előkelő mimika kíséretében leejti. A bakfi mindezekre nem reagál, de e helyett a napernyőjét „véletlenül” leejti.

A többi már természetes, a jég megvan törve, a jog megformálódott a bemutatkosásra és a többi.

Megengedi nagysád, hogy máskor is uti társra legyek?

Oh kérem!

Megengedi, hogy a rajztömbjét hazáig vhessem?

Tessék.

Megengedi itthon vagyunk, kérem tessék.

A dandynak mit volt mit tennie, bekel ett mennie.

A bakfi az elébe jövő mamának mosolygó kipirult arcczal odakiáltja:

Anyuskám! ez az ur beszélni óhajt veled.

T. bleau.

* **A világhírű „Kosmos”** különleges vetítő színházaként vasárnap d. u. fel 5 és este fel 8 órakor a „Bik” szálloda dísztermében lesznek láthatók. A kiválóan tanulságos megjelenségek és tárgyak a szemlét meglepik és a képzelő világban a valóságban tévelygnek. Heltna n n physikus tartott két előadást, bemutatva mindazon egy jelenségeket, amelyekkel a látóképeség mellett egy nap alatt földünkön megfigyelhetők. A mikroszkop csodáit, a föld megkerülését az Adriától—Budapestig. A legutóbbi tengeri ütközetet. A burok és az angolok harczát. A kínai zavarok, körülbelül 400 képletet. Egy-egy előadás 1 fél óráig tart. A helyárak 80 kr. 50 kr. és 30 kr. Gyermeknek felarat fizetnek. Ajánljuk ez érdekes előadást olvasónk figyelmébe.

* **Mit vegyünk férfiaknak karácsonyra?** Hatarozottan a legalkalmasabb karácsonyi és ujvi ajándékok férfiak részére Schwartz Daniel tajtekipa metsző üzletében a Bika szálloda épületében kaphatók u. m. csakis valódi tajtekipak és szipkak, minden alakban és árban, valamint bőrből pénz, dohány és szivartarczák, sétatálcák ezüst foggantyúval már 4 frittól kezdve. Sakk és Domino játékok a legjutányosabb árban. Monogrammos és czimeres pipák mielőbb megrendelendők, hogy a kellő időre elkészülhessenek.

A köszénkérdés.

A naptár már ősz végét mutatja, a ragyogó napsugár csak néha kaczerkodik velünk és az izzadság verejtékét már nem kergeti az emberek arczára odakünn.

A míg így van, még jól is van, de hát még ha a tél apó beköszönt, akkor var csak szomorú helyzet azokra, kik már eddig is csak nagy nehezen kuporgatták össze a garast a téli melegért. Mert drágul a szén.

Ma azonban mindezt csak az újságokból tudják az emberek, tapasztalatból még nem nagyon. Elvegre nem mindenki iparos é vagy jómódu ember a szibafütes szezonja még általában nincsen itt. Ha ennek is eljön az ideje, legyünk elkészülve rá nagy és általános lesz az elkeseredés a köszén drágasága miatt. Közel 50 százalékkal emelkedett a szénnek az ára. Miért? Választ erre kétfelől nyerhetünk.

A köszénbánya vállalatok természetesen indják indokolni a szén drágaságát. Szerin-

tük a szén a következő három okból emelkedik;

1. mert a sziléziai bánya-sztrájk folytán 50 millió métermassával kevesebb a jelen évi termelés;

2. mert a németországi nagy ipari föllendülés teljesen fölemészttette az ottani bányák készleteit és

3. mert a föld köszéntartalma kiapadó-félben van.

Sietünk kijelenteni, hogy ezen telelek egyike sem állja meg a kritikát; mert

1. a sziléziai sztrájk okozta hatás aránylag olcsón és gyorsan helyrehozható;

2. Németország ipari föllendülése egyelőre stagnál; legjebb bizonyítja ezt a vasárak hanyatlása.

3. nem felel meg a valóságnak az a föltevés sem, hogy a föld szénkészletei fogytán volnának. Ellenkezőleg tudományos körökben egészen komolyan hiszik, hogy a mostáni magas köszén-árak olyan szén túltermelésnek lesznek előidézői, mely azután hosszú időre utját állja majd a szénárak nagyobb emelkedésének.

Mint hogy azonban ok nélkül nem lehet okozat, bizonyos az, hogy a széndrágulásnak van valamelyes oka. És ez az ok nem egyéb, mint az, hogy a köszéntermelők a köszénfogyasztókkal szemben a tájékozottság tekintetében óriási fölénnyel bírnak. A köszéntermelők az összetartás éven diktálják és áttekinthetik a fogyasztást, míg ellenben a számra nézve sokkal nagyobb fogyasztás egymástól inzólálan él és a termelés viszonyait nem ismeri.

A széndrágáságnak tehát kizárólag a szénkartell az előidézője. Egy szelid nyomás a kormányok részéről és meglehetünk győződve arról, hogy a széndrágulásnak az egész kontinensen lefujtak.

A külföldön azonban sokkal radikálisabb eszközökkel akarunk véget venni a szén-királyok tulkapásainak, Németországban, sőt Ausztriában is az utóbbi időkben nagyon sűrűn emlegetik a szénbányák államosításának szükségességét, sőt, ha jól tudjuk, az osztrák kormányt a szénbányák államosítására már több oldalról fel is szólították.

Nálunk a szénbányák államosítását az agráriusok rendkívül hevesen elleneztek. Még pedig két okból. Az egyik, mert a bányák államosítása újabb munkaerőket vonna el a mezőgazdaságtól, a második pedig, mivel birtokjogukat ezáltal állandóan veszélyeztetve hiszik.

Egyébként pedig a bányák államosítása olyan hatalmas szociális háladás volna, melyre egyelőre még egyetlen európai állam sem merné magát elhatározni.

De azért a köszéndrágáságnak mielőbb hatatni kell szólni! Mert eltekintve attól a súlyos csapástól, mely a széndrágulás következtében a szegény neposztályt érné, ez a drágaság egyszerűen ilusyriussá tenné mind azon eredményeket, melyeket az iparpártolási akció révén eddig elértünk. A széndrágáság tönkreteszi majd mindenekelelt a nagy befektetések aran föllendített cukoriparunkat, lehetnéne teszi a magyar gyáripart és koldusbotra juttatja majd hazánk kisiparos népet.

Nem érthető tehát az a várakozó álláspont, melyet Hegedűs Sándor a szénárak emelkedésével elfoglalt. A szénemelkedés Magyarországon indokolva nincsen, mérthetetlen veszteségeket okoz. Pédig a kormánynak ezer módja van arra, hogy a tulkapásokat megfékezze. A szénbányák rendkívül sok kedvezményben részesülnek az állam részéről. Ezeknek elvonásával vagy a bányaszat jövedelmének fölfüggesztésével való fenyegetés, okvetlenül erelményt jarna.

A kormánynak a legerélyesebb óvintézkedésektől sem szabad visszariadnia. Mert a széndrágás tudvalevőleg legnagyobb részét idegen kézen vannak, az idegenül pedig nem várhatjuk iparunk érdekeinek méltánylását, míg ellenben a magyar kormánytól egyszerűen megköveteljük ezt.

CSARNOK.

Nemes rozsdá.

Irta: **Gozsdu Elek.**

Folytatás.

Négy óra felé jart az idő és már sötétedni kezdett. A két jó barát elhagyott. Erősen füstöltek mind a ketten.

A pincér megint csatogtatni kezdte a kályha ajtaját, közbe hozott két üveg bort, kiment meg bejött, megigazította az órát és leült a kályha melle melegedni.

Csekmez föl és ala jart, dudorászott, majd nyugtázkodott, hatalmas karjai, mikor kinyújtotta, jformán föltertek a szobafestészig. Megállott Hüke előtt és kérdezte;

— Hat mit csináljunk?

— Ferblizzünk kettes-be!

— Eh! Az unalmas! Csak foghatóunk valakit harmadiknak. Lencziék bizonyosan ott veszték valamelyik tanyán! Hogy éppen ma nem jön senki.

— Küldjünk Csap Gabiért!

— Ne bánd szegényt! A mulkor is mikor velük volt, kez hégig sáporott a felesége.

— Akkor hát gyerünk aludni! A postamester veszezsik, ha veszi, röhög, ha nyer, utalom.

Az arendás zsidó vásáron van, a pap beteg, a tanítónak meg nincs egy megveszedett garasa.

— Vajjon Bazso Ferkó hazajött e már?

A pincér, a nélkül hogy kérdezték volna közelebb jött az asztalhoz és jelentette:

Igenis kérem, Bazsó tekintetes ur egy három óra tájban bement a „Pavához”!

— Majom! miért nem szóltál hamarabb? — förmed rá Hüke. — Szaladj at, mond meg tekintetes Bazsó urnak, hogy tiszteljük és várjuk!

A pinczér elszaladt.

Csekmez Dani egészen felvidult, töltött, ivott és mondta:

— Van hat ember mégis a világon! Már azt hittem hogy mi ketten vagyunk az utolsó!

— Borzasztó egy délután volt ez!

— Vajon mit végzett a vármegyén?

— Mit végzett? Hat azt, hogy megteszszük szolgabírónak

— Nem tudod mikor árvezetik a tanyáját?

— Tán a jövő héten vagy mi!

— Hogy kihuzták alóla a gyékényt! Jó kortes volt talán csak lesz belőle legaiabb szolgabíró!

— Ha a vármegye akarja!

— Majd megjudjuk.

— Pedig muszaj lesz neki hivatali való!

— Mit csináljon?

— Szegény Feri: Elég haj az. Én inkább főbe löném magam!

— Biz' ez gyalogszerre jutott! Akasztóóra való bitelezők!

— Ha megigérték neki, meglez. Tudnát e te hivatali kéri Pali?

— Inkább beállanék béresnek! Szegény Feri!

— Lihegve jött vissza a pincér és jelentette, hogy Bazsó tekintetes ur már utban van; hogy egyedül ült és ivott a „Pavánál,” s hogy öszeszidta őt, miért nem ment érte hamarabb.

— Alig hogy a pincér befejezte mondókáját, belépett Bazsó Feri.

Erős, izmos ember volt; alig fért belé prémes kabátjába. Arca piros volt a bortól és egészségigél. Hatalmas fejet hatra szegetten horota, büszkén, mint a ki ereje tudatában kész az egész világgal birokra kelni. Nézése gögös volt; hatalmas üstöke, mint az oroszian sörénye; sűrű rendetlen fürtökben gyűrűződött. Könnyen lépett, mintha izmai acél rugók lettek volna.

Levágta magát Hüke mellé a pamlagra és csak annyit mondott:

— Itt vagyok! Van-e borotvát?
— Milyet iszol Féri?

— Nekem vörös kell! Rézvörös! — felelt Bazsó és elkezdte a mellényét kigombolni.

— Hát széna-e vagy szalma? kérdezte Csekmez.

Melegem van: telidén teli vagyok vérrrel!

Elszedül az ember ebben a melegben. A vármegyén hogy mit mondtak? Nem mondtak semmit mégis megértettem. Akármilyen kacskaringós az a nyelv — el tudok én azon meenni, azért vagyok magyarázó, hála Istennek! Be meleg van idebenn!

Bazsó végig imitotta az üstökét és elhalgatott. Mintha üresebb lett volna a szoba ha nem beszelt. Mélyen rezgő hangja volt, a mely teljességével, lágy hajlékonyságával úgy teletszította, betöltötte a szobát. Mit adnának pázri-ban egy ilyen hangért?

Kioldotta vékony nyakkendőjét és arántalanul kicsi zsebkendőjével elkezdte arcát törülgetni, s ezalatt mondta:

— Miért nem üzentetek hamarabb érttem?

Azt hittem, ti is vadászni vagytok Lencével, különben már átjöttem volna előbb. Sokat ittatok-e?

Alig három üveggel. Nem dohos ez a bor Féri?

Nekem úgy tetszik, mintha hordószaga volna! mondta Hüke.

Bazsó a két uja közé vette a poharat és hosszan nézte, szagolta.

Mem a! Jó. A becsületes emberek egészségére!

Veszszén meg a vármegyéd, — mondta Hüke, és fenákig kiürítette poharat.

Ne bánsd szegényt! — válaszolt Bazsó vontatva.

Hadd eljen ő is z istennek egyéb bogarai között.

— Miattam, akár fődözze fel a léghejt.

Velem ne politizáljon még a chinai császár sem, mert még az sem született akkorának, hogy csak úgy se' hideg se' meleg! Elpusztultam. Elpusztulunk. Hat aztán? Ez volt a Bazsó sorsa. Kerék föl, kerék alá. Ez lesz mindenki sorsa. A pusztai homokot elhordja a szél: — valamikor el fog pusztulni az egész világ. Furcsa volna, ha egy Bazsó még ezután is bolyongna a mindenségben, Tudom, hogy milyen bolond a nemzetségem, az a bolygó Bazsó is azt ordítaná a nagy sámmibe: Eljen a haza! Hogy röhögének azok a felséges csillagok. Ő persze dübe jönne, szemén köpne azt, a melyik legközelebb esnek hozzá s aztán lenne egy dicső mennyei skandalum!

Mind e három elkezdte kacagni, hogy szinte rengeni bele a koresma.

Micsoda isteni egy ötlet ez te?

Hogy is volt? Nyakon vágna a csillagot? — szöjt Hüke és megölelte Bazsót.

De már erre iszunk egyet! — vélekedett Csekmez.

Annak a tizezeresztendő mulva születendő Bazsónak az egészségére, a ki meg fogja rugdalni a csillagokat!

Nem telik-abba tizezer esztendő te, szöjt Hüke és egy gombalyag fütöt lökött ki a szájaból.

— Hát mennyi?

Ki tudna! Egy néhány! De azért igyunk az utolsó magyar egészségére!

Köveczintottak, ittak.

Csekmez körülnézett s aztán odakiáltott a pincernek:

— Káryát!

— Mem játszom addig, a míg Féri el nem mondja mit végzett a vármegyén.

— No hogy volt hat?

Bazsó neki könyökölt az asztalnak és beszélni kezdett:

Vége köv.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

nov. 29.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

B u n a	kilós	Ar 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Tiszavidéki	76	7.10	7.50	80	7.80	07.75
"	77	7.30	7.50	81	0.	0.
"	78	7.45	7.60	82	0.	0.
Fehérmezei	79	7.50	7.70	81	7.65	7.5
"	76	7.20	7.65	80	08.05	0 825
"	77	7.30	7.75	81	0.	0.
"	78	7.60	07.90	82	08.90	08.95
Pestvidéki	79	7.70	08.	81	07.85	08.05
"	79	7.10	7.15	80	07.90	0.
"	76	7.30	7.25	81	07.95	07.95
Bánsági	78	7.45	7.30	82	7.80	08.00
"	79	7.35	07.45	81	0.90	0.
"	76	7.40	07.50	80	0.	0.
Bácskai	77	7.55	7.25	81	0.	0.
"	78	0.	0.	82	0.	0.
"	79	0.	0.	80	0.	0.
"	0.	0.	0.	81	0.	0.

	Min. hekt.-ben	Arklógram	
Rozs elsőrendű	uj	70-72	6.75 6.95
" másodikrendű	"	—	6.70 6.80
Árpa takarmánynak	"	60-62	5.90 6.10
" égetni való	"	62-64	5.50 5.80
" serföldzei	"	64-66	0. 0.00
Zab	uj	39-41	5.30 5.50
Tengeri bánsági	uj	—	6.40 6.60
" más nemű	"	—	0.00 0.00
Repce bánsági	"	—	13.50 14.00
Köles	"	—	5.70 5.80

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. nov. 29. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli) — kr. Közép pnt 300—340 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialat nehéz (páronként 320 kg. 97—98 kr. Fialat könnyű páronként 250 kg. sulyban 96—97 krig. Szerbiai: Nehéz pnt 260 kg. sulyban 92—94 krig.

M. á. vasutak menetrendje 1900. okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:

Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden déli	12 —	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	7 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este	6 46
Csak Szatmárig	reg.	5 22
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolcz—Kassa felé	este	6 58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01
" m. áll. v.-től	reg.	5 28
" vásártérről	reg.	5 51
H.-Böszörmény—	d. u.	4 06
B.-Sz.-Mihály felé	d. u.	4 15
" m. áll. v.-től	d. e.	11 20
" vásártérről	d. e.	11 20
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4 42
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 21
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 03

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 01 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este	8 10
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg.	5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este	9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező gy.-v.	reg.	6 50
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	9 15
Az este 6 ó. 50 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	1 55
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	9 15

(P.-Ladányig gy.-v. átszállással).

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e.	11 41
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 33
Budapest felől	reg.	7 41
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 51
" " " " gy.-v.	d. u.	12 16
" " " " gy.-v.	d. u.	3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
" (gyorsv.)	este	8 46
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől déli	12 07	
Kassa—Miskolcz felől	este	7 53
" vásártérre	reg.	8 09
" máv.-hoz	reg.	8 17
B.-Sz.-Mihály—	este	6 26
H.-Böszörm. felől	este	6 35
" vásártérre	d. u.	3 22
" máv.-hoz	d. u.	3 30
F.-Abony felől vártérre	d. u.	5 36
" m. á. v.-hoz	d. u.	5 45
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérre	reg.	7 50
" " " " máv.-hoz	reg.	8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18
" " " " " " d. u.	3 31	

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

2 bolthelyiség a kereskedő tarsulat palotájában Piac-u. 8 sz. egyik azonosan, másik 1901. újévtől kezdve kiadó. Értekezhetni bent az udvarban a háznagnál.

Cséplőgéprések, lendkereszek, tengelyek, nagy vasajtók és vas ablakrácsok, kovács vas kapható K l e i n Jak ob ócska vasáru telepén Piac-u. 26. Nagy trafik udvarán. Ugyanott a legmagasabb árbao veznek at ócska vasat és mindentéle fémét.

Templomülés a debreczeni Deak-Ferencz-utcai izr. templomban középhajó 3-ik pad, 1. sz. sarok ülés örök áron eladó. — Értekezhetni a kiadóhivatalban.

1 konkolyozó igen olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Az 1858 év óta fennálló dusan felszerelt

BUTOR-

üzletünket

VARGA és FLASCHNER

cég alatt megnyitottuk:

Piacz utca 44-ik szám alatt

[Dr. Ujfalusi féle házban]

hol a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelű berendezések a legkülönbözőbb st. lekben, decoratiók a legizlesebb kivitelben jutányos árak és szolid kiszolgálás mellett beszerezhetők.

Téli kabát prémiummal
8 frttól.

Flanell és selyem
blousok.

Női és leány
félpaletok.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frttól.

Gyermek köpenyek
3 frttól.

Szörmegallérok, muf-
fok és nyakcolliék.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír cégnyomással
1000 drb, 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással
1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.